

Чистяков С. С.

здобувач вищої освіти інженерно-енергетичного факультету

Науковий керівник: **Курепін В.М.**

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри методики професійного навчання,

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДОВГОСТРОКОВОГО ВОЄННОГО ТИСКУ

Економічна безпека України зазнає суттєвих змін у контексті затяжної повномасштабної війни. Національна економічна система поступово трансформується у формат функціонування, характерний для воєнної економіки, пройшовши стадії стабілізації та пристосування до перших шоків воєнного стану. Унаслідок цього формується підґрунтя як для економічної реконструкції, так і для виникнення нових викликів і загроз, що впливають на стан економічної безпеки держави.

Виклики та загрози економічній безпеці України зумовлені насамперед прямим деструктивним впливом воєнних дій на економічну динаміку, що визначається у масштабних фізичних пошкодженнях основних фондів і критичної інфраструктури, порушенні можливостей провадження господарської діяльності в районах активних бойових дій [1, с. 298] та систематичних ракетно-дронових ударах у прифронтових територіях.

Додатковими чинниками виступають дефіцит кваліфікованої робочої сили та ризики подальшого нарощування макроекономічних дисбалансів. На тлі невизначеності щодо обсягів збитків і потенційних механізмів їх компенсації часові та фінансові горизонти відновлення економічного потенціалу в багатьох секторах національної економіки залишаються одними з ключових проблем забезпечення економічної безпеки України.

Вартісні оцінки післявоєнного відновлення України вже вимірюються сотнями мільярдів доларів США. Найзначніших втрат зазнали житловий фонд, транспортний комплекс, сфери торгівлі та промисловості, а також енергетичний сектор та аграрна галузь. У територіальному розрізі найбільша концентрація руйнувань спостерігається у Донецькій, Харківській, Луганській, Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях.

Тривала війна істотно обмежила потенціал економічного зростання та посилила залежність національної економіки від зовнішніх джерел фінансової та інституційної підтримки [2, с. 298]. Масштаб завданих збитків унеможливило повернення до довоєнного рівня реального ВВП у короткостроковій перспективі. Водночас темпи економічного зростання України в 2024 р. становили 5,3 % за даними Держстату, що перевищило попередні прогнозні оцінки та засвідчило

ознаки стійкої стабілізації економічної ситуації та зменшення більшості ризиків для економічної безпеки в умовах після повномасштабного вторгнення.

Стабілізація макроекономічної ситуації в Україні створила умови для поступового поживлення внутрішніх споживачів [3, с. 135]. Проте його поточна динаміка все ще залишається обмеженою та значною мірою ґрунтується на державних соціальних видатках, а не на сталому зростанні доходів населення, яке могло б відобразити якісне покращення економічної активності. Значний обсяг відповідних бюджетних ресурсів забезпечується за рахунок міжнародної фінансової підтримки, наданої Україні партнерськими державами. В цих умовах збереження макроекономічної стабільності, підтримання належних темпів інвестиційно-інноваційного та виробничого розвитку [4, с. 90], а також відновлення позитивної динаміки соціальної сфери залишаються ключовими завданнями для мінімізації ризиків економічної безпеки країни.

Отже, функціонування системи економічної безпеки України в умовах довгострокового воєнного тиску набуває якісно нового змісту та структури. Тривалі бойові дії зумовлюють глибоку трансформацію економічного середовища, що проявляється у необхідності поєднання стабілізаційних заходів із адаптаційними механізмами, спрямованими на забезпечення стійкості ключових секторів національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В. С. Комплексна безпека підприємств агропромислового комплексу, як складова система управління. *Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів, м. Львів, 19 лютого 2021р. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. С. 295-297.
2. Гетманцева К. С., Сухорукова А. Л. Глобальні аспекти розвитку фінансових технологій та перспективи fintech-сектору в Україні. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 21 листопада 2024 р.). Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2024. С. 103-104. URL: <https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/19269>.
3. Курепін В.М., Сухорукова А. Л. Особливості трудових відносин у сільському господарстві: теоретико-практичний аналіз. *Modern Economics*. 2025. № 51(2025). С. 130-136. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V51\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-16).
4. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах. *Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL: <https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.